

Sanayi 4.0 Süreci Gazetecisinin Yetiştirileceği İlk ve Ortaöğretim Kurumlarının Taşınması Gereken Temel Nitelikler

Birol AKGÜL^{1,*}, Beste TURŞUCUOĞLU², Ecem Ezgi YILDIZ²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/ İletişim Fakültesi, Çanakkale, Türkiye

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/ SBE, Çanakkale, Türkiye

*birolakgul@hotmail.com

ÖZET

Sanayi 4.0 tüm dünyayı etkisi altına almakta. Sanayi 4.0, çeşitli otomasyon sistemlerini, yeni üretim teknolojilerini kapsayan bir süreçtir. Veri alışverişi yöntemlerini değiştirecek olan bu sürecin, gazetecilik sektörü çalışanlarını da yakından etkileyeceği düşünülmektedir. Teknolojik yeniliklerle kendini ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda gösteren sanayi 4.0'ın yeni iletişim şekilleri yaratacağı yaygın bir görüş haline gelmiştir. Bu iletişim şekillerine ayak uydurabilmek için ülke çapında hazırlıklar yapılması gerekmektedir. Hazırlık aşamasında kamunun önemli bilgi kaynaklarından olan gazetecilere büyük görev düşmektedir. Bilgi aktarımı görevinin yerine getirilebilmesi için öncelikle gazetecilik sektörü çalışanlarının konuya hakim olmaları sağlanmalıdır. Konuya hakimiyet ise ancak temel eğitim ile mümkün olacaktır. Bu çalışmada, Türkiye'de sanayi 4.0 sürecine uygun gazeteci yetiştirecek ilk ve ortaöğretim kurumlarının gerekliliği öngörülmektedir. Bu eğitim kurumlarının taşınması gereken temel nitelikleri tartışmak amaçlanmaktadır. İlk olarak kurum kavramı tanımlanmakta, temel eğitim kurumlarının tarihi ve gelişimi anlatılmaktadır. İkinci olarak sanayinin ilk üç devrimi boyunca var olmuş temel eğitim kurumlarından söz edilmektedir. Bu kurumların dördüncü devrime uygunluğu tartışılmaktadır. Son bölümde ise sanayi 4.0 süreci gazetecisini yetiştirebilecek bir eğitim kurumunun sahip olması gereken özellik ve nitelikler öngörülmektedir. Bu bölümde günümüzde gazetecilik eğitimi veren kurumların altyapı ve içerik açısından yetersizlikleri belirlenmektedir. Daha sonra bu yetersizlikleri ortadan kaldıracak yeni bir eğitim kurumu tasarlanmaktadır. Çalışmada metodoloji olarak; literatür taraması ve kurgulama yöntemlerinden yararlanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi 4.0 ve Gazetecilik, Sanayi 4.0 Sürecinde Gazetecilik Eğitimi, İlk ve Ortaöğretim.

Basic Qualifications of Primary and Secondary Schools Where the Industry 4.0 Process Journalist Will Educated

ABSTRACT

Industry 4.0 is infecting the whole world. Industry 4.0 is a process involving various automation systems and new production technologies. This process, which will change the data exchange methods, is thought to affect the employees of the journalism sector as well. Industry 4.0, which shows itself in economic, social and political spheres with technological innovations, has become a widespread view that will lead to new forms of communication. Preparations must be made across the country to keep up with these forms of communication. In the preparatory phase, journalists as the important sources of information of the public, have a great responsibility. In order to fulfill the task of transferring information, journalistic sector employees must be dominated by the subject. Subject domination is only possible with basic education. In this study, the necessity of primary and secondary education institutions which to train journalists appropriate 4.0 process in Turkey is foreseen. It is aimed to discuss the features and qualifications that these educational institutions should have. Firstly the concept of the institution was defined and the history and development of the basic education institutions were explained. In the second part of the study, the basic educational institutions that existed during the first three revolutions of the industry were mentioned and the suitability of these institutions for the fourth revolution has been discussed. In the last part, it is foreseen the features and qualifications which an educational institution that can train 4.0 process journalist should have. In this part, firstly, the infrastructural and contextual shortcomings of the institutions provide education to journalists are determined; then a new educational institution is designed to overcome these shortcomings. As a methodology; literature searching and editing methods are used.

Keywords: Industry 4.0 and Journalism, Journalism Education in the Process of Industry 4.0, Primary and Secondary Education

GİRİŞ

Dünyanın önde gelen ülkelerinin, hazırlık sürecini tamamlamak üzere olduğu sanayi 4.0 büyük teknolojik dönüşümler içerecek bir süreçtir. İletişim şekillerini de değiştirecek bu sürece yönelik hazırlık yapmamak olası görünmemektedir. Hazırlık sürecine tüm toplumu dahil etmek için 4.0 süreci ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Bilgilendirme aşamasında büyük rol üstlenecek olan gazetecilerin, görevlerini yerine getirebilmeleri için sürece hakim olmaları gerekmektedir. Sürecin, dolayısıyla yeni teknolojilerin özümsebilmesi için eğitime küçük yaşlarda başlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada sanayi 4.0 sürecine uygun gazeteci yetiştirebilecek bir temel eğitim kurumunun sahip olması gereken temel nitelikleri belirlemek amaçlanmaktadır.

Sanayi 4.0 ve Gazetecilik Eğitimi Veren Temel Eğitim Kurumları

Sanayi 4.0 olarak adlandırılan süreç iletişim teknolojilerinin dönüşümü üzerinden ilerleyecektir. Nesnelere ile nesnelere, nesnelere ile insanlar arasındaki iletişimi sağlayacak olan süreç iletişim sektörü çalışanlarını yakından ilgilendirmektedir. Sektörün önemli bir bölümünü oluşturan gazetecilik de bu süreçten etkilenecektir. Sanayi 4.0 sürecine uygun gazeteciler yetiştirmek, ülkenin sürece uyumu için büyük bir adım olacaktır. Çünkü gazetecilerin, toplumun süreç hakkında bilgilendirilmesini sağlayacakları düşünülmektedir. Bu görevi üstlenecek kişilerin öncelikle süreci özümsemiş olmaları gerekmektedir. Gazetecilerin sürece tam olarak uyum sağlayabilmeleri için temel eğitimden itibaren sürece uygun yetiştirilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Bu kısımda sanayi 4.0 süreci ve gazetecilik eğitimi veren temel eğitim kurumları açıklanacaktır.

Sanayi 4.0

Birinci sanayi devrimi (sanayi 1.0), 18. yüzyılın sonlarında buharla çalışan motorlar ile üretim yapılan süreçtir. Buhar gücünün devreye girişi ile üretim süreci köklü değişiklikler geçirmiştir. Sanayinin ikinci evresi (sanayi 2.0) ise 1900'lerin başında üretim bandının kullanıma girmesi ile başlayan seri üretim sürecidir. Üçüncü sanayi devrimi, 1900'lerin sonunda elektronikleşme ile gerçekleşmiştir. Bu süreçte üretimin bilgisayarlar tarafından yönetilmesi söz konusudur. Gelmekte olan dördüncü sanayi devrimi ise her türlü nesnenin iletişim içinde olduğu, üretimin kişiselleşmesine yönelik siber-fiziksel sistemler olarak tanımlanmaktadır. Sanayi 4.0; otomasyon sistemlerini, veri alışverişini, üretim teknolojilerini ve sistemlerini kapsamaktadır. Temel amaç kendi kendini yönetebilen üretim sistemleri oluşturmaktır. Adını ilk kez 2011 yılında Hannover fuarında duyuran sanayi 4.0, 2013 yılında Alman hükümeti tarafından resmileştirilmiştir. Türkiye'de 2014 yılının şubat ayında düzenlenen bir basın toplantısıyla duyurulan dördüncü sanayi devrimi; otonom robotlar, büyük veri, bulut bilişim, 3D yazıcılar, nesnelere interneti, simülasyon ve siber güvenlik bileşenlerinden oluşmaktadır. Sanayi 4.0'da amaç; üretimde insan faktörünün buna bağlı olarak hata payının en aza düşürülmesi, esnek üretim sistemi ile kişiye özel ürünlerin, montaj hattı durdurulmadan meydana çıkarılabilmesi kısacası düşük maliyetle verimin artırılmasıdır.

Büyük veri; medya paylaşımları, fotoğraflar, blog ve videolar gibi dijital ortamda üretilen akla gelebilecek tüm kaynaklardan toplanan değişik verilerin, anlamlı bir şekilde işlenebilecek hale getirilmesi anlamına gelmektedir.

Nesnelerin interneti; neredeyse tüm nesnelerin internete bağlanarak birbirleriyle ve insanlarla kontrollü bir iletişim halinde olması şeklinde tanımlanabilir. Mevcut durumda var olan akıllı ev sistemleri, nesnelerin internetini kavrayabilmek için örnek olarak verilebilir.

Bulut bilişim; herhangi bir yazılım, işlem veya veri erişimine ihtiyaç duymadan, servis altyapısı olmadan çalışabilen depolama sistemi olarak açıklanabilir. 4.0 sürecinin diğer bir bileşeni olan büyük verinin düşük maliyetle depolanabilmesini, işlenip saklanmasını ve gerektiğinde bir sisteme bağlı olmadan kullanılabilmesini sağlayacaktır.

Otonom robotlar; özerk olarak Türkçeleştirilebilecek olan otonom kelimesi robotların kendi kendilerine karar verme ve bu kararı uygulayabilmeleri anlamına gelmektedir. Sürecin temel amaçlarından olan esnek üretim konusunda büyük avantaj sağlayacakları düşünülmektedir.

3D yazıcılar; 3 boyutlu olarak taranmış veya bilgisayarda tasarlanmış modelleri bir kalıba ihtiyaç duymadan üretebilen cihazlardır. Bu bileşeni esnek üretime büyük destek sağlayacaktır. 3D yazıcılar sayesinde uzun vadede üretimin fabrikalardan evlere inmesi amaçlanmaktadır.

Simülasyon; fiziksel dünyanın sanal bir yansıması olarak bilinen uygulamalar, model kullanmaya ihtiyaç duymadan üretim öncesi kontrollerin yapılabilmesini sağlayacaktır. Hata payını azaltacağı ve maliyeti düşüreceği öngörülen simülasyon uygulamaları akıllı fabrikalarda etkin şekilde kullanılacaktır.

Siber güvenlik; teknolojinin büyük bir hızla ilerleyeceği, tüm verilerin bulutlarda toplanacağı, nesnelerin iletişim içinde olacağı düşünülen bu süreçte güvenlik ihlallerinin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Siber güvenlik bileşeni veriler ile sistemlerin gizliliği ve güvenliğini sağlayacaktır.

Gazetecilik Eğitimi Veren Temel Eğitim Kurumları

Çağdaş anlamda gazetecilik eğitiminin 1908 yılında, ABD Missouri Üniversitesi'nde kurulan gazetecilik okulunda başladığı bilinmektedir (Mutlu, 1992).

Türkiye'de ise gazetecilik Osmanlı'ya dayanan uzun bir geçmişe sahip olmasına karşın kurumlaşmış gazetecilik eğitiminin başlangıcı 1930 yılında gerçekleşmiştir.

“Tek parti yönetimi gazetecilerin de en az öğretmenler kadar eğitim görmesi gerektiğine inandığından, sorumlu yazı işleri müdürleri için lise ya da yüksekokul bitirme zorunluluğunu 1931 basın yasasına eklemiştir.” (Alemdar ve Erdoğan, 1998)

Türkiye'de açılan ilk özel gazetecilik okulu olan İstanbul Özel Gazetecilik Okulu, 1948 yılında Müderris Fehmi Yahya tarafından kurulmuştur. İki evreden oluşan okulun birinci evresi ortaokul düzeyinde üç yıllık eğitim, ikinci evresi lise düzeyinde bir yıllık eğitimden oluşmaktadır. Okulun eğitimine 1963 yılında ara verilmiştir (İnuğur, 1988: 155-157).

Gazetecilik diploması veren ilk mesleki eğitim kurumu ise İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde 1950 yılında öğrenci almaya başlayan Gazetecilik Enstitüsü'dür. Çalışma temel eğitim kapsamında olduğundan yükseköğretim kurumlarında verilen gazetecilik eğitiminin ayrıntılarına girilmeyecektir.

Literatür taraması sonucunda ilköğretim aşamasında gazeteciliğe yönelik bir eğitim bulunmadığı görülmüştür. İlköğretim düzeyinde çocuklara, ileride mesleki eğitim alabilmeleri için gereken altyapı sağlandığından bu aşamada gazeteciliğe yönelik bir eğitim gerekli görülmemektedir. Ancak ortaöğretim için tasarlanacak eğitim programına temel sağlaması

açısından; kodlama, veri analizine giriş, 3D animasyon oluşturma gibi 4.0 sürecinin temel gereksinimleriyle ilgili derslerin ilköğretim müfredatına eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ortaöğretim düzeyinde eğitim verecek bir kurumun nitelikleri belirleneceği için mevcut durumda gazetecilik eğitimi veren ortaöğretim kurumlarından söz etmek faydalı olacaktır. Türkiye’de gazetecilik bölümü olan ortaöğretim kurumlarının sayısı 2017 yılında otuz beş (35) olarak belirlenmiştir. Kurumların tamamı mesleki ve teknik Anadolu liseleridir. Milli Eğitim Bakanlığı’nca yayımlanan Gazetecilik Alanı Çerçeve Eğitim Programı incelendiğinde; yazılı basın muhabirliği, televizyon muhabirliği, sayfa sekreterliği ve foto muhabirliği olmak üzere dört dalda eğitim verildiği görülmektedir. Alanın amacı; “gazetecilik alanı altında yer alan mesleklerde; sektörün ihtiyaçları ile teknolojik ve toplumsal gelişmeler doğrultusunda, gerekli olan mesleki yeterlikleri kazandıran nitelikli meslek elemanlarını yetiştirmek” olarak belirlenmiştir. Program 4 yıllık bir sürece yayılmıştır. Dokuzuncu (9.) sınıf ortak dersleri, onuncu (10.) sınıf alan derslerini ve ortak dersleri on bir (11) ve on ikinci (12.) sınıflar ise alan derslerini içerdiği görülmektedir. Programlar, sonraki kısımda ayrıntılı biçimde incelenmektedir.

MEVCUT GAZETECİLİK EĞİTİMİ VEREN KURUM VE KURULUŞLAR

Daha önce de belirtildiği gibi Türkiye’de 2017 yılı itibarıyla MEB’e bağlı otuz beş (35) adet gazetecilik eğitimi veren ortaöğretim kurumu bulunmaktadır. Kurumlarda verilen eğitim geleneksel gazeteciliğe yöneliktir. Ders içeriklerinin de teorik bilgi ağırlıklı olduğu görülmektedir. Uygulama oranı ve kullanılan ekipmanın miktar ve niteliği 4.0 süreci için yeterli değildir. Bu kısımda mevcut gazetecilik eğitimi veren ortaöğretim kurumları incelenecek ve 4.0 sürecine uygunluğu tartışılacaktır.

Mevcut Kurum ve Kuruluşların Sanayi 4.0 Sürecine Uygunluğu ve Eksiklikleri

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Gazetecilik Alanı Çerçeve Öğretim Programı’nda eğitim içeriğinin belirlenme aşamasına yönelik “*Sektörde çalışan kişilerin görüş ve önerilerinden yola çıkılarak her meslek dalına ait anket soruları hazırlanmış, daha sonra bu anketler yurdun değişik bölgelerinde uygulanarak mesleklere özgü yeterlilikler ayrı ayrı ve ayrıntılı olarak çıkarılmıştır. Mesleklere ilişkin olarak saptanan bu yeterlilikler, hazırlanacak olan öğretim programları ve modüllerin temel dayanağını ve içeriğini oluşturmuştur. Sektör beklentileri programa yansıtılmıştır.*” ifadeleri yer almaktadır. Eğitim programının temel amacının sektöre eleman yetiştirmek olduğu açıkça görülmektedir. Kurumların eğitim planlamasını daha iyi kavramak için ders programlarını incelemenin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek Programı Gazetecilik Alanı Haftalık Ders Çizelgesi

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	6	6	-	-
		FİZİK	2	2	-	-
		KİMYA	2	2	-	-
		BİYOLOJİ	3	3	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	6	4	4	4
		BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	1	-	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
TOPLAM			33	29	16	11
ALAN/DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		TEMEL İLETİŞİM	-	2	-	-
		ETKİLİ KONUŞMA VE YAZMA TEKNİKLERİ	-	2	-	-
		TEMEL FOTOĞRAFÇILIK	-	2	-	-
		HABER TOPLAMA VE YAZMA	-	4	-	-
		MESLEKİ BİLGİSAYAR	-	2	-	-
		MEDYA ORGANİZASYONU	-	2	-	-
	DAL DERSLERİ	İŞLETMEDE BECERİ EĞİTİMİ				
		HABER YAZMA TEKNİKLERİ				
		YAYIN TÜRÜNE GÖRE GAZETECİLİK				
		HABERLEŞME HUKUKU				
		HABER FOTOĞRAFÇILIĞI				
		MEDYA TARİHİ				
		BASINDA FOTOĞRAF KULLANIMI				
		FOTOĞRAF BASKISI VE ARŞİVLEME				
		HABER ÇEKİMİ	-	-	15	24
		HABER KURGUSU				
		TELEVİZYON HABERİ				
		BİLGİSAYARDA FOTOĞRAF İŞLEME				
		SAYFA DÜZENLEME				
UZMAN GAZETECİLİK						
TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE UZMANLIK						
SAYFA TASARIMI						
BASIN FOTOĞRAFÇILIĞI						
ALAN/DAL DERS SAATLERİ TOPLAMI			2	14	15	24
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI			3	-	8	4
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ			39	44	40	40

Kaynak: http://megep.meb.gov.tr/dokumanlar/Çerçeve%20Öğretim%20Programı/GAZETECİLİK_ÇÖP_10.pdf

Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Teknik Programı Gazetecilik Alanı Haftalık Ders Çizelgesi

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER		DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	6	6	6	6
		FİZİK	2	2	4	4
		KİMYA	2	2	4	4
		BİYOLOJİ	3	3	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	6	4	4	4
		BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-
		GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	1	-	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
TOPLAM			33	29	30	25
ALAN / DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		TEMEL İLETİŞİM	-	2	-	-
		ETKİLİ KONUŞMA VE YAZMA TEKNİKLERİ	-	2	-	-
		TEMEL FOTOĞRAFÇILIK	-	2	-	-
		HABER TOPLAMA VE YAZMA	-	3	-	-
		MESLEKİ BİLGİSAYAR	-	2	-	-
		MEDYA ORGANİZASYONU	-	2	-	-
	DAL DERSLERİ	HABER YAZMA TEKNİKLERİ				
		YAYIN TÜRÜNE GÖRE GAZETECİLİK				
		HABERLEŞME HUKUKU				
		HABER FOTOĞRAFÇILIĞI				
		MEDYA TARİHİ				
		BASINDA FOTOĞRAF KULLANIMI				
		FOTOĞRAF BASKISI VE ARŞİVLEME				
		HABER ÇEKİMİ				
		HABER KURGUSU				
		TELEVİZYON HABERİ				
		BİLGİSAYARDA FOTOĞRAF İŞLEME				
		SAYFA DÜZENLEME				
UZMAN GAZETECİLİK						
TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE UZMANLIK						
SAYFA TASARIMI						
BASIN FOTOĞRAFÇILIĞI	-	-	15	19		
ALAN/DAL DERS SAATLERİ TOPLAMI			2	13	15	19
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI			3	3	-	1
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ			39	46	46	46

Kaynak:http://megep.meb.gov.tr/dokumanlar/Çerçeve%20Öğretim%20Programı/GAZETECİLİK_ÇÖP_10.pdf

Tablolarda da görüldüğü gibi mevcut ortaöğretim programlarının verdiği eğitim geleneksel gazeteciliğe yöneliktir. Dolayısıyla faydalanılan teknoloji ve kullanılan ekipman da yetersiz kalmaktadır. Türkiye'nin eğitim sisteminde yaygın bir tartışma konusu olan kuram-uygulama ikilemi burada da kendini göstermektedir. Programlarda teorik derslerin çoğunlukta olması, gazetecilik gibi saha araştırmasının önemli olduğu bir meslek için sorun yaratmaktadır. 4.0 sürecinde ise gazetecilikte kullanılması gereken ekipman sayısı ve hakim olunması gereken teknik bilgiler artacaktır. Bu şekilde sadece kurama dayalı bir program ile sürece uyum sağlamak mümkün değildir. Kurama dayalı eğitim içeriklerinin cihazlara ihtiyaç duymaması da 4.0 sürecine uygun değildir. İncelenen gazetecilik eğitim programlarında alet kullanımını gerektiren tek alan gazete tasarım atölyeleridir. Atölye dahilinde bulunan aletler ise; birkaç bilgisayar, bir yazıcı, bir projeksiyon cihazı, bir fotoğraf makinesi ve bir kameradır. Bu teçhizat elbette dördüncü sanayi devrimi için yetersizdir. Sonraki kısımda 4.0 sürecine yönelik gazetecilik eğitiminin nasıl olması gerektiği tartışılmaktadır.

SANAYİ 4.0 SÜRECİNE YÖNELİK GAZETECİLİK EĞİTİMİNİN KURGULANMASI

Dördüncü sanayi devrimi ile hem eğitimin hem de gazeteciliğin içeriklerinin interaktif hale geleceği düşünülmektedir. Yüksek teknolojiye alet kullanımını gerektirmesi beklenen sanayi 4.0 sürecinde haber yazımının da her aşamasında değişimler yaşanacağı öngörülmektedir. Bu değişimlere ayak uydurabilmek için eğitime küçük yaşlarda başlanması gerektiği düşünülmektedir. Makine kullanımını sonradan öğrenilmeye çalışıldığında zorluklarla karşılaşılacaktır. Bu nedenle -yabancı dil öğreniminde olduğu gibi- eğitime küçük yaşlarda başlanmasının büyük kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sonraki kısımda mevcut durumdaki yetersizlikleri ortadan kaldıracak bir eğitim kurumunun sahip olması gerektiği düşünülen nitelikler belirlenmektedir.

Sanayi 4.0 Süreci Gazetecisini Yetiştirebilecek Bir Temel Eğitim Kurumunun Sahip Olması Gereken Nitelikler

Mevcut durumda ortaöğretim kurumlarının sahip olması gerekli görülen nitelikler Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile belirlenmektedir. Yönetmelik'in altıncı (6.) bölümü "eğitim birimi ve işleyişi" konusuna ayrılmıştır.

Birinci madde, "Eğitim birimi, en az on öğrencinin eğitim yapabileceği asgari standartlarda, çağın gereklerine ve her türlü sağlık ve koruyucu güvenlik önlemlerinin alındığı eğitim ve öğretime uygun bir ortamda oluşturulur." Şeklinde düzenlenmiştir. İkinci maddesinde ise "Eğitim birimi, beceri ve teorik eğitime uygun olarak düzenlenir. Fiziki mekân, eğitimin özelliği, meslek alanı/dalı dikkate alınarak günün şartlarına göre gerekli ve yeterli araç-gereçle amacına uygun olarak işletme tarafından donatılır." İfadeleri bulunmaktadır.

İlkeler, Ortaöğretim Kurumlarının Kuruluşu ve Amaçları başlıklı ikinci bölümde ise, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında;

"Sanayi, ticaret, tekstil, inşaat, turizm, kimya, tarım, sağlık ve benzeri alanlarda ulusal ve uluslararası standartlar ve sınıflamalara, ulusal yeterliklere ve mevzuata dayalı olarak işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte işgücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncellenmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilinci, meslek ahlakı, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal ve çevresel sorumluluk bilinci ile iş alışkanlığı kazandırılarak istihdama hazırlanması amaçlanmaktadır." şeklinde mesleki uygulamaya yönelik eğitim içeriği oluşturmanın faydalı olacağı belirtilmektedir.

Bu resmi düzenlemeler ışığında 4.0 süreci gazetecisinin yetiştirileceği eğitim kurumlarının da meslekte meydana geleceği düşünülen yenilikler/değişiklikler temel alınarak tasarlanması gerektiği düşünülmektedir.

Meslekte meydana gelmesi beklenen değişiklikler;

- Kağıt kullanımına son verilerek dijital platformlara geçiş yapılması,
- Haberin deneyimlenebilmesi,
- Robotların üstleneceği görevlerin oluşması,
- Kişiselleştirilmiş haber,
- Bir haberin birçok formatta sunulmasıdır.

Öngörülen yeniliklere uyum sağlamış bir gazeteci nesli yetiştirecek olan eğitim kurumunun, teknik altyapısının güçlü olması gerekmektedir.

Mevcut durumda sektörde alet kullanımı; fotoğraf makinesi, kamera, baskı makinesi ve bilgisayar (sayfa tasarımı programları) düzeyindedir. Gazetecilik sektöründe bu aletlerin kullanımı yeterli olduğundan, gazeteci yetiştiren ortaöğretim kurumlarında da aynı aletler kullanılmaktadır. Mesleki eğitim programlarında, eğitimin içeriği sektördeki uygulamalara göre oluşturulmaktadır. Sektörde meydana gelen yeniliklere göre de değiştirilmesi gerekmektedir.

Haberin deneyimlenebilmesi olgusuna yönelik olarak okullara; 3D animasyon üretimin öğrenilip uygulanabileceği, simülasyon uygulamaları hakkında temel bilgilere sahip olunabilecek bir artırılmış gerçeklik atölyesi kurulması önerilmektedir. Bu atölyede alınacak eğitimler sayesinde öğrencinin animasyon üretebilme, farklı şartlarda ve formlarda haber oluşturabilme becerisi edineceği düşünülmektedir.

Robotların üstleneceği görevlerle birlikte robotlarla iş birliği içinde olmak önemli hale gelecektir. Bu nedenle öğrencilerin robotları komuta edebilmeleri amacıyla bir kodlama atölyesi kurulması faydalı olacaktır.

4.0 süreci farklı isteklere hızlı bir şekilde cevap verilmesini gerektiren bir süreç olacaktır. Geleceği tasarlayabilmek, öngörülerde bulunmak ve ihtimal hesaplamaları yapmak önemli hale gelecektir. Öğrencilerin net sonuçlara ulaşabilme yetisine sahip olabilmeleri için algoritma eğitimleri verilmesi önerilmektedir.

Kişiselleştirilmiş haber oluşturabilmek için veri analizlerini yorumlayabilmek gerekecektir. Robotlar tarafından özellikleri belirlenmiş farklı kitlelere yönelik haber içerikleri oluşturmak için veri analizlerini iyi okuyup anlamlandırabilmek gerekmektedir. Esnek haber üretiminin sağlanması için mevcut durumda sadece matematik dersleri kapsamında değinilen (sadece sayısal olarak) veri analizi içeriğinin sözel verilerin yorumlanışını da kapsayacak şekilde bir ders haline getirilmesi önerilmektedir.

4.0 süreci yoğun bir alet kullanımını gerektireceğinden önerilen eğitim içerikleri uygulamaya yöneliktir. Böyle bir sürece yalnızca teorik eğitimle hazırlanılmasının sürecin içselleştirilememesine neden olacağı düşünülmektedir. Mesleğe nitelikli eleman yetiştirmeyi amaçlayan teknik ve mesleki Anadolu liselerinde verilen eğitimde uygulama oranının artması gerektiği düşünülmektedir. Yüksek teknoloji aletlerin (3D yazıcılar, simülatörler vb.) kullanımının uygulama yapılmadan öğrenilmesi mümkün değildir. Bu nedenlerle kurumlara yeni atölyeler eklenmesi ve atölyelerde alınacak eğitimlerin zorunlu hale getirilmesi önerilmektedir.

SONUÇ

Yoğun şekilde yüksek teknoloji alet kullanımını gerektirecek dördüncü sanayi devrimi hızla yaklaşmaktadır. Adından yola çıkılarak bu devrimin sadece sanayiye ilgilendirdiği düşünülmemelidir. Tüm sanayi devrimleri gibi bu süreç de iletişim şekillerinin değişmesine neden olacaktır. İletişim sektörü çalışanlarından olan gazetecilerin, toplumu bilgilendirme misyonu da bulunmaktadır. Toplum bilgilendirmesi beklenen kişilerin süreci özümsemiş olmaları gerekmektedir. Sürecin özümsebilmesi için en etkili yol eğitim olarak görülmektedir. Eğitime ortaöğretim seviyesinden başlanmasının ise uyumu kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda; mevcut durumda mesleklere yönelik eğitim veren ortaöğretim kurumlarının ders içeriklerinin kuram ağırlıklı olduğu görülmüştür. Kuram ağırlıklı bir eğitim veren kurumların gelişmiş teknik altyapıya sahip olması beklenemez. 4.0 süreci için içerik ağırlığının uygulamaya verilmesi gerekmektedir. Uygulama ağırlıklı bir eğitimin verileceği kurumda da teknik donanımların yeterli olması gerekmektedir. Çalışmada mevcut durumda gazeteci yetiştiren ortaöğretim kurumlarının ders ve atölye içerikleri incelenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın konuyla ilgili yönergesinden, mesleki eğitimin sektörün ihtiyaçlarına göre belirlenmesi gerektiği görüşü elde edilmiştir. Bulgular ışığında 4.0 sürecine gazeteci yetiştirebilecek bir ortaöğretim kurumunun sahip olması gerektiği düşünülen özellikler belirlenmiştir. 4.0 sürecine hızlı uyum sağlamak Türkiye'nin gelişimi açısından büyük bir avantaj olacaktır. Çalışmada yapılan önerilerin uygulamaya geçmesinin Türkiye'nin sürece hızlı hazırlanmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Yahya; (2007), **Türk Eğitim Tarihi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Alçın, Sinan;(2016) “*Üretim için yeni bir izlek: sanayi 4.0*”, **Journal of Life Economics**, sayı: 8, ss: 19-30.
- Alemdar, Korkmaz ve Erdoğan, İrfan; (1998) “*İletişim*”, **Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Bilim: Sosyal Bilimler II**, Ankara: TÜBA.
- Altun, Abdülrezzak; (1995), **Türkiye’de Gazetecilik ve Gazeteciler**, Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları,Ankara.
- Banger, Gürcan; (2016), **Endüstri 4.0 ve Akıllı İşletmeler**, Dorlion Yayınları, Ankara.
- Ertürk, S.; (1998), **Eğitimde Program Geliştirme**, Meteksan A.Ş., Ankara.
- Erzan, A, (2005) “*Bilimden Kaçış mı?*”, **Tüba Günce**, sayı:32, ss: 4-8.
- French, Nora (2006); “*Competing Discourses of Journalism Education*” **IAMCR Conference**, Cairo, July 2006.
- İnuğur, Nuri; (1988), **Türk Basınında İz Bırakanlar**, Der Yayınları, İstanbul.
- İskit, Server R; (1939), **Türkiye’de Matbuat Rejimleri**, Matbuat Umum Müdürlüğü, İstanbul.
- Mutlu, Erol; (1992) “*Kitle İletişim Kuramları ve Türkiye’deki Basın Yayın Eğitimi*”. **A.Ü. Basın Yayın Yüksek Okulu Yıllık**, 1991-1992.
- Ornstein, A.C. ve Hunkins, F.P.; (2004), **Curriculum: Foundations, Principals and Issues** , Fourth Edition, Allyn ve Bacon, Boston, MA.

- Özçağlayan, Mehmet; (2008), “*Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği*”, **Marmara İletişim Dergisi**, sayı:13.
- Özdemir, S; (2005), “*Yeni Öğretim Programı Ne Getiriyor?*”, Meb İlköğretim Programları Genel Müdürlüğünce Hazırlanan Tanıtım Slaytları.
- Özgen, Murat; (2000), **Türkiye’de Basının Gelişimi ve Sorunları**, İÜ İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Schwab, Klaus; (2016), **Dördüncü Sanayi Devrimi**, Optimist Yayım ve Dağıtım, İstanbul.
- Tokgöz, Oya (2003); “*Türkiye’de İletişim Eğitimi: Elli Yıllık Bir Geçmişin Değerlendirmesi*”. **Kültür ve İletişim**, sayı: 6, kış, sayfa:9-32.
- Varış, F.; (1996), **Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler**, Alkım Yayınları, Ankara.